

Ministerieel besluit tot bescherming als monument van een herenhuis, Kapellestraat 38 in Lokeren

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, 1, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014;

Gelet op het ministerieel besluit van 22 mei 2014 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van het als monument te beschermen herenhuis, Kapellestraat 38 in Lokeren;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 2 oktober 2014,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische, de artistieke en de sociaal-culturele waarde als monument:

Herenhuis uit 1901, gelegen in

Lokeren, Kapellestraat 38

bekend ten kadaster:

Lokeren, 4de afdeling, sectie E, perceelnummer 1941K (deel)

zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

De burgerwoning van 1901 werd gebouwd in opdracht van de welvarende familie Van Driessche-Maes naar een vroeg ontwerp van de Lokerse architect Julien Welvaert (Lokeren 1870 – USA 1949). Het herenhuis in de Kapellestraat, gebouwd als een voorname rijwoning in een kleine stad, is een kwalitatief en representatief voorbeeld van de toenmalige conventionele en enigszins gestandaardiseerde bouwstijl, van typische burgerwoningen in de 19de eeuw die doorleeft in de 20ste eeuw. Het rijhuis in neoclassicistische stijl vertoont op het vlak van gevelordonnantie, planindeling en rijke interieurafwerking de typologische kenmerken van de woning voor de vermogende burgerij in die periode. De eerder sobere lijstgevel is oorspronkelijk wit bepleisterd met horizontale kroonlijst.

Volgens het ingediende bouwplan van 1901 is de oorspronkelijke gevel voorzien van een aantal typerende decoratieve elementen, zoals een hoge en zware arduinen plint, een hoofdgestel en kordon met uitgewerkte panelen in pleisterwerk, versierde consoles, geprofileerde hardstenen omlijstingen van de rechthoekige muuropeningen met een uitgewerkte, versierde sluitsteen.

De huidige gevel, momenteel sterk gedecapeerd, wordt hier verticaal geritmeerd of afgelijnd door het gebruik van lisenen. De bewaarde ramen zijn voorzien van het typische T-vormige schrijnwerk in die periode. Een opvallend element vormt de behouden zware, houten vleugeldeur met bovenlicht; elke deurvleugel is versierd met spiegelpanelen en een festoen.

Artistieke waarde:

Achter de eerder sobere lijstgevel van de hoofdbouw zit een decoratief en homogeen geconcipeerd interieur verborgen. Het is een goed bewaard en nog zeldzaam voorkomend voorbeeld van een zeer rijk interieur voor een burgerwoning binnen een kleinstedenlijke omgeving.

Een totale interieurafwerking in Franse neostijl siert de salon aan de straatzijde, de aansluitende eetkamer en de ruimte in gebruik als veranda.

Artistiek en zeer decoratief uitgevoerde interieurelementen, vooral uitgevoerd in neo-Lodewijk XVI-stijl, zijn: de vleugeldeuren met houtomlijstingen en met ornamenten in hout of opgevuld met gekleurd glas in lood; het cassetteplafond van de eetkamer met panelen versierd met rankwerk tussen de geprofileerde draagbalken op kraagstukken met leeuwenkopjes; in de salon het plafond in geschilderd stucwerk en verguld hout- en lijstwerk versierd met rosas en met putti 's en bloemenslingers; de bepleisterde muurwanden met spiegellijsten voor wandbehang; de marmeren schouwen soms met schouwboezem versierd met stucwerkornamenten en omlijste spiegel; de lambriseringen met geverniste houten panelen of met geschilderde spiegellijsten, parketvloeren en de tegelvloeren.

De overige leefruimten en slaapkamers in het hoofdgebouw en de haakse vleugel zijn minder rijkelijk uitgewerkt, maar hebben nog een aantal decoratieve interieurelementen bewaard, zoals de bewaarde binnendeuren en trappen, diverse marmeren schouwmantels, pleisterwerk in de gangen, diverse tegelvloeren in gekleurd geometrisch motief, houten vloerplanken.

De binneninrichting van het gehele pand is een bewijs van de zorg en de aandacht voor het detail en het esthetische uitzicht, waarmee de bouwheer en de latere bewoners zijn begaan.

Sociaal-culturele waarde:

Het herenhuis met zijn kenmerkende neoclassicistische lijstgevel van rond 1900, in oorsprong bepleisterd en in wit geschilderd, met de samen geconcipeerde dwarsvleugel met pittoresk torentje, die langs de tuinzijde het gebouw de allure geeft van een klein kasteeltje, en ten slotte het rijkelijk afgewerkt interieur, weerspiegelen de sociale status en grote welstand van de bouwheer en van de oorspronkelijke en latere eigenaars/bewoners. Als beeldbepalende en nog zeldzaam overblijvende getuige van een rijkelijk ingerichte woning in een kleine industriestad, vormt het herenhuis een representatieve getuige van de gangbare levensstijl en de toenmalige smaak van de gegoede burgerij of industriële klasse, rijk geworden in de 2de helft van de 19de eeuw en die zijn welstand en cultuur wenste te etaleren.

Het pand blijft verbonden met de geschiedenis van de welvarende families Maes en Van Driessche, die in de 20ste eeuw decennialang verbonden zijn met de internationale gekende en sterk bloeiende kolenhandel 'Firma Maes' van Lokeren.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012. (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012)

Brussel,

14 -01- 2015

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS